

Bu yıl Nobel Edebiyat Ödülü, **Kazuo Ishiguro**'ya verildi. Ödül haberini aldığı anda şaka yapıldığını zanneden yazarın **Kitapları** Türkiye'de **Yapı Kredi Yayınları** tarafından basılıyor. Ishiguro'nun **Kitapları** arasında bir gezintiye var mısınız

Ishiguro'nun Şakaları

Kaan EGEMEN

Geçen yılki Bob Dylan sürprizinden sonra, Nobel Edebiyat Ödülü'nün bu seneki sahibi **Kazuo Ishiguro**, bahışçileri şaşırttı ama edebiyatseverleri bir tartışmaya sürüklemedi. Ishiguro'nun ismi ödül için geçiyor fakat sırada bekleyenler içinde (Adonis, Roth, Murakami...) kendisine fazla şans verilmeyordu.

Nobel Komitesi, ödülün Ishiguro'ya verilme gerekçesi olarak "Dünyayla bağların aldattıcılığının altındaki boşluğu ortaya çıkaran, duygusal gücü bulunan romanlar yazması" dedi. Peki, bu ne anlama geliyor?

Ishiguro'nun gösterdikleri

Ishiguro'yla ilgili kaleme alınan yazılarda, "Japon asıllı İngiliz yazar" ifadesine sık sık rastlıyoruz. Bu, öylesine sarf edilen bir şey değil; bunu Ishiguro söylüyor çünkü hemen her kitabında köklerine veya topraklarına yaptığı atıflar mevcut. Japonya, yazar için uzaktaki bir memleket olmanın ötesinde benliğinde her dem yaşadığı; kendisini hayata bağlayan ve daha önemlisi Ishiguro'yu Ishiguro yapan bir yer. İngiltere ise hem kendisinin hem de **Kitaplarındaki** çoğu karakterin, bir başka dünya ile ait olduğu kültür arasında ortaya çıkan bocalama ve kimlik bunalımının coğrafyası. Diğer bir deyişle modern dünyayı temsil eden İngiltere; karmaşaya, görev ve sorumlulukların ağır yüküne denk gelirken Japonya, dinginliği ve çözüm yollarını simgeliyor. Yazar, **Kitaplarında** bu ikiliği olumlu anlamda yaşıyor genellikle. Ishiguro; **Kitapları** yirminci yüzyılın sonunda

yayımlanmaya başlayan ve yirmi birinci yüzyılda tüm dünyada tanınan bir yazar. Az önce bahsettiğim köken-yaşam mezuu, yazarın zaman zaman geriye bakıp sosyopolitik çözümler yapmasını sağlıyor. "Uzak Tepeler" ve "Öksüzlüğümüz" bu bağlamda öne çıkan iki kitabı.

Ishiguro'nun edebi söylemindeki bir başka özellik, karakterleri aracılığıyla insanın duygularını durumlarını metinlerine taşınması. Bastırılan ya da pervasızca açığa çıkarılan duyguların yazarın radarına giriyor. Mesela "Günden Kalanlar"ın satır aralarında yazıya dökmeyip gösterdiği bir öge olarak karşımıza çıkıyor bu durum. Benzer bir gösterme eylemi, Japonya'nın değişim ve dönüşümünü, ressam Ono'nun gözünden aktardığı "Değişen Dünyada Bir Sanatçı"da yine önümüzde; Ishiguro, geçmiş ve geleceğe hâkim olma teması etrafına incelikli çözümler serpiştirmiş ve **Kitapta** gelenek-yenilik ikilemini

Austen ve Kafka'nın karışımı

İsveç Akademisi Daimi Sekreteri Sara Danius, Nobel Edebiyat Ödülü'nün **Kazuo Ishiguro**'ya verildiğinin duyurulması sonrasında gazetecilere yaptığı açıklamada yazarı şöyle tanımladı: "Jane Austen ile Franz Kafka'yı karıştırırsanız, o zaman **Kazuo Ishiguro**'yu elde edersiniz. Bu karışıma biraz **Marcel Proust** ekleyin, sonra da karıştırın, ama çok fazla değil. O zaman Ishiguro'nun

edebiyatını elde edersiniz." **Ishiguro**, duygularını şu sözlerle paylaştı: "Bu, şaşırtıcı ve tamamen beklenmedik bir haber. Dünyanın değerlerinin, liderlerinin ve güvenliğinin belirsiz olduğu bir dönemde geldi. Umarım sahip olduğum bu büyük şeref, yaşadığımız dönemde iyi niyetin ve barışın gücünün artmasına küçük de olsa bir katkıda bulunur."

gündeme getirmişti.

Bir ressam gibi

Ishiguro; bellek-hatırlama, tarih ve bugün temalarından oluşan metinler de kaleme aldı, zamanın ve yaşamın akışkanlığını da bunlara dahil etti. Yazar, şimdiki zamanın zemininin kayganlığını bildiğinden karakterlerinin yardımıyla okuru geçmişte yolculuklara çıkarıp anın boğuculuğuna göndermeler yaptı. "Avunamayanlar", "Beni Asla Bırakma" ve "Gömülü Dev" bu çabanın ürünüydü: Unutmanın gücünü ve hatırlamanın acı veren tarafını gösterdiği bu **Kitaplarla** Ishiguro, her yolculuğun hafızayı tazelediğini ve o seyahate çıkan karakterlerin (tıpkı yaşamda olduğu gibi) içindeki boşluğu fark ettiğini anlatmaya uğraşıyordu. Bu da yazarın bile isteye yarattığı tekinsizliğe sürükledi okuru. Böylece Ishiguro, görünen ile gerçeğe bağlantısı kurup ikisi arasındaki gerilimi yansıtarak okur da geçmişten yeniden kuramayacağına bilincindeki karakterlerin şimdi'de bocalayışına tanık oluyordu. Ishiguro'nun temaları bunlar ama buradan

Ishiguro'nun YKY'deki kitapları

- **Uzak Tepeler** (çev. Pınar Besen, 2012)
- **Değişen Dünyada Bir Sanatçı** (çev. Suat Ertüzün, 2015)
- **Günden Kalanlar** (çev. Şebnem Susam, 2015)
- **Avunamayanlar** (çev. Roza Hakmen, 2009)
- **Öksüzlüğümüz** (çev. Yasemin Ortwein, 2014)
- **Beni Asla Bırakma** (çev. Mine Haydaroglu, 2007)
- **Noktürnler - Müziğe ve Günbatımına Dair Öyküler** (çev. Zeynep Erkut, 2015)
- **Gömülü Dev** (çev. Roza Hakmen, 2015)

onun birbirine benzer metinler kotardığı sonucu çıkarılmasın çünkü yazar, her seferinde yeni bir şeyler deneme derdinde. **Kitaplarının** tamamında, farklı türleri bir araya getiren ve değişik anlatım tekniklerine kapı aralayan Ishiguro, sürekli yeni bir evren yaratıyor.

Murakami'den övgü

Vatandaş ve Nobel Edebiyat Ödülü için adı geçen Murakami, 2009'da yayımlanan "**Kazuo Ishiguro: Contemporary Critical Perspectives**" isimli **Kitapta** şöyle yazmıştı: "Ishiguro'nun eserleri, bir diğerinin devamı gibi ama aynı zamanda hepsi birbirinden ayrı. Yan yana gelen moleküller misali..." Aynı yazıda Murakami, bir ressamı benzettiği Ishiguro'nun sanki devasa bir resim çizmeye giriştiğini söylemişti. Nobel Komitesi'nin ödül gerekçesi işte bu resme atıf yapıyor biraz da. Ödülü kazandığının bildirildiği telefon konuşması sırasında kendisine şaka yapıldığını sanan Ishiguro; **Kitaplarında**, o kapıldığı şaka hissini benzerini okura duyumsatıyor. Nasıl mı? "Gömülü Dev"deki iki karakterin; Axl ve Beatrice'in "Burası bize göre değil, gidelim" deyişi gibi. Fakat ne kadar isteseler de gidemiyorlar. Bu örneğe benzer şekilde Ishiguro, bambaşka bir dünyaya gönderdiği okuru oradan alıp tekrar yaşamın içine bırakıyor. Şaka gibi değil mi?